

Direcció, administració, publicitat i vendes:

Av. del Baró de Càrcer, 37, 1r, la. 46001-València.
Telèfon: 963 535 100. Fax: 963 534 569.

Redacció de Barcelona: Rambla de Catalunya, 121,
1-2, esc. esquerra. 08008-Barcelona.

Telèfon: 932 384 262. Fax: 932 384 263.

Redacció de Palma: Almudaina, 8 entresol-dreta.
07001-Palma de Mallorca.

Telèfon i Fax: 971 720 763.

Adreça Internet:

http://www.eltemps.net

Correu electrònic: eltemps@eltemps.net

Subscripcions: 902 131 025.

Edita: Edicions del País Valencià, SA.

Editor: Eliseu Climent.

Coordiació: Jaume Monzó.

Redacció de València: Núria Cadenas, Víctor Maceda,
Joan M. Oleaque.

Redacció de Barcelona: Enric Rimbau (*cap de redacció*), Lluís Bonada, Oriol Cortacans (*Món*), Àlex Milian i Gemma Morales (*secretària de redacció*).

Redacció de Palma: Miquel Payeras.

Producció: Josep Agustí i Laia Carreras (*correcció lingüística*), Miquel Benítez (*escàner i imatge*),
Vanessa Prieto (*maquetació i gràfics*).

Rúbriques: Francesc Bayarri, Toni Canís, Albert Closas, Salvador Cot, Martí Domínguez, Fabià Estapé, Jaume Fàbrega, Llibert Ferrí, Pere Gimferrer, Manuel S. Jardí, Glòria Marcos, Joan Marf, Pere Martí, Joan F. Mira, Joan Nebot, J. J. Pérez Benlloch, Miquel Ramon, Pau Viciano, Xavier Vinader.

Corresponsals: Pere Codonyan i Sebastià Girard (Catalunya Nord), Joan Lluís Ferrer (Eivissa), Carles Marquès (Menorca), Anna Sàez (Lleida), Toni Solanelles (Andorra).

Col·laboradors: Gemma Aguilera (EL TEMPS d'Economia), Antoni Albalat, Esther Aleu, Toni Pau Antic, Albert Balanzà, Arantxa Bea, Vicent Bello, Xavier Bru de Sala, Bea Cabezas, Laia Campos, Marc Candela, Josep-Lluís Carod-Rovira, Ferran Cases, Antoni Castel, Alfons Cervera, Jordi Cervera, Laia Climent, Eliseu T. Climent, Agustí Colomines, Joan Corbera, Martí Crespo, Joan Esculies, Jordi Finestres, Manuel Garcia, Cecília Garrigós, Josep Gifreu, Xavier Graset, Josep Guia, Josep Iborra, Maite Insa, Gani Jakupi, Salah Jamal, Miquel A. Limón, Jordi Llavina, Iban L. Llop, Josep Maria López Llaví, Josep-Vicent Marquès, J. M. Martínez Polo, Jaume Masdeu, Montserrat Minobis, Alexandre Muns, Miquel-Lluís Muntané, Gustau Muñoz, Joan Nebot, Toni Payà, Ricard Peris, Carles Pont, Joan Roura, Xavier Ribert de Ventós, Ferran Sáez Mateu, Eduard Sanjuán, Jordi Sebastià, Màrius Serra, Rosa Solbes, Marc Soler, Antoni Strubell, Jordi Tejel, Josep-Maria Terricabras, Felip Tobar, Lourdes Toledo, Matthew Tree, Xulio Ricardo Trigo, Manuel València, Alvar Valls, Melissa Velert, Sergi Verger, Vicenç Villatoro, Jordi Zamora.

Col·laboradors gràfics: Tina Bagué, Pere Bota, Gina Calvet, Joan Celrà, Rafa Gil, Xavier Gómez, Vicente A. Jiménez, Salvador Llosà, Glòria Matamala, Jordi Play, Marc Vila.

Disseny: Enric Satué.

Foto portada: Efe.

Arxiu: Jesús Prats (*fotografia*), Rosa Serrano (*documentació*).

Publicitat i promoció: Salva Martínez (València).
Tel.: 963 535 100. Gemma Garrido, Pere Ribalta (Barcelona). Tel.: 932 384 262.

Subscripcions: Quica Sena.

Administració: Susanna Alacreu, Pilar Martí i Assumpció Palau.

Fotomecànica i impressió: Rivadeneyra, SA.

Dipòsit legal: V-853-1984.

Preu a la Catalunya Nord: 3,04 euros.

(S'hi inclouen les despeses de transport)

Cap part d'aquesta publicació pot ser reproduïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotogràfic, electroòptic, magnètic, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

Vint-i-nou anys han passat des de la mort del dictador Francisco Franco i encara continuen en el poder alguns dels seus col·laboradors i fidels, com ara Manuel Fraga Iribarne, que presideix Galícia. La famosa transició espanyola que, segons molts polítics de l'època, ha estat un model per l'adaptació a la democràcia de tants països, no ha aconseguit ni arraconar políticament —ja no diguem econòmicament— els qui van donar suport a la fosca dictadura i hi van participar activament. És per això que, en realitat, cap democràcia que s'haja pogut desfer d'un dictador ha seguit el model espanyol: perquè sota l'aparent "revolució pacífica" de la transició s'amaga un perdó indiscriminat als assassins, codictadors i hereus.

Paradoxalment, el mateix estat espanyol, sorgit d'aquesta transició a mitges, ha estat capaç d'iniciar un procés judicial contra el dictador d'un altre estat, el xilè Augusto Pinochet, i ha pretès fer lliçons de revisionisme a escala internacional —i sobretot llatinoamericana—, actuant més com la paternalista "mare pàtria" que es pensa que és que no com a estat democràtic de provada coherència. De fet, Xile i l'Argentina han obert processos contra els caps militars que van practicar tortures o cometre assassinats, amb relativa rapidesa, i amb algunes dificultats afegides: quan la justícia xilena intenta el primer procés contra Pinochet, l'exdictador ocupa el càrrec de senador vitalici.

A l'estat espanyol, en canvi, mai no s'ha aixecat ni un sol procés contra els responsables de la dictadura. Fins i tot, en nom del perdó, s'ha arribat a equiparar els defensors de l'ordre democràtic amb els colpistes que van imposar un règim feixista i autoritari, com va passar el 12 d'octubre amb la desfílada militar conjunta de veterans de la Divisió Leclerc, republicana, i de la Divisió Azul, franquista. Com a molt, entre els gestos polítics de bona voluntat avui es parla de la "recuperació de la memòria històrica". Ja és prou significatiu que després de 25 anys de democràcia s'haja de parlar encara de "recuperar". Significa que encara ara algú la manté segrestada i que no té interès a recuperar-la. Així, per exemple, l'executiu espanyol encara no ha estat capaç de demanar perdó, en nom de l'estat espanyol (connectat a través de la monarquia amb el règim del general Franco) per l'afusellament del president de la Generalitat de Catalunya, Lluís Companys. Només hi ha hagut un tímid homenatge i, ara, una recerca a correuita de líders "regionals" afusellats pel franquisme, per fer un paquet conjunt en el que serà un desgrecure de màrtirs en versió de "café per a tothom".

Aquesta setmana torna el 20-N. Hi haurà commemoracions de l'espanyolisme juràssic, com sempre. Però el més greu de tot és que, de nou, no es demanaran responsabilitats als qui durant cinquanta anys van fer de la repressió i la foscor el seu *modus* de vida. A Xile s'investiga la brutalitat i les tortures del règim de Pinochet. Mentrestant, el Tribunal d'Estrasburg condemna Espanya per no investigar les denúncies de tortures a militants independentistes durant la ràtzia olímpica del 1992. Potser si els *Fragas* de torn s'hagueren assegut davant d'un tribunal, avui no parlaríem de recuperar la memòria ni de l'ús habitual de la tortura com a forma d'interrogatori en plena democràcia. I potser l'Espanya "plural" de Zapatero no semblaria un eslògan electoral.

Als nostres lectors

Església i estat. Dues realitats enfrontades. Com mai, segurament, des dels anys de la Segona República. El Govern espanyol, amb Zapatero al capdavant, ha iniciat una sistemàtica política, podríem dir, de "laïcització" de l'estat, amb l'objectiu de retallar els privilegis de què gaudeix l'Església catòlica des de molts anys enrere, i, a més, obrint possibilitats legals (l'ampliació del divorci, el matrimoni entre homosexuals...) que xoquen amb l'ideari catòlic. L'Església, pel seu costat, ha reaccionat amb irritació creixent. De les primeres crítiques verbals a l'organització d'una campanya en contra del Govern, per a la qual el màxim responsable de l'Església catòlica a Espanya, el president de la Conferència Episcopal, Antonio María Rouco Varela, ha rebut la "llum verda" del Vaticà. És la guerra, doncs, oberta i absoluta que reflectim en les pàgines interiors.

Miquel Payeras, redactor